

**Център за икономически изследвания в
селското стопанство (САРА)**

БЮЛЕТИН №3

Март 2017

Важно: Бюлетинът се издава в рамките на проект *“Засилване на аналитичния и публичен капацитет на Центъра за икономически изследвания в селското стопанство”* – САРА, подкрепен от Фондация *“Америка за България”*.

Всички мнения и твърдения, изразени в това или във всяко друго издание на САРА, са такива на техния автор и/или издател и не отразяват непременно възгледите на Фондация *„Америка за България“* или на нейните директори, служители или представители.

Всички становища, констатации, и/или изводи, изразени в тази публикация са на авторите и не отразяват непременно позицията на Института по аграрна икономика .

Зърнени и маслодайни култури

Моментно състояние в развитието на сектора в България

- Предварителните предвиждания на САРА за реколта 2017/18 год. за площите с основните 5 зърнено-маслодайни култури, са: пшеница – 1,1 млн.ха, ечемик – 0,15 млн.ха, царевица – 0,46 млн.ха, рапица – 0,18 млн.ха и слънчоглед – 0,81 млн.ха.
- Общата площ на основните 5 зърнено-маслодайни култури през 2016/17 год. се изчислява на 2,73 млн.ха, а през новата 2017/18 год. може да има леко намаление до 2,72 млн.ха. Намаление с около 9% се очаква при площите с ечемик и с около 2% при пшеницата. Предвижда се да има около 8% увеличение на площите със царевица и 3% при рапицата.
- Последните изчисления на САРА за производството от реколта 2016/17 год., са: пшеница - 5,83 млн.т., ечемик – 0,78 млн.т., царевица – 2,12 млн.т., слънчоглед – 1,63 млн.т., рапица – 0,53 млн.т.
- Цените през март и април, 2017 год. в страната се очаква да останат без промяна. Слабата търговия в последните седмици свидетелства вероятно за изчерпани свободните количества за експорт при всички култури, с изключение на слънчогледа.

Очаквания за развитието на производството и търговията със зърнени и маслодайни

- През март, 2017, експортните цени от Аржентина и САЩ на пшеница и царевица отбелязват лек спад. За хлебна пшеница (12%) от САЩ, FOB цената е около 179 US\$/т, а от Аржентина – 190 US\$/т. При царевицата, цената спадна до 160 US\$/т – САЩ и 165 US\$/т – Аржентина.
- Излязлата информация за затруднена търговия с пшеница и слънчоглед от Русия към Турция и отказа от страна на Египет да приеме два кораба с пшеница от Русия допринасят за негативното влияние върху цените.
- Производството на пшеница в ЕС може да достигне над 155 млн.т. през 2017/18 г. По данни на ЕК Mars-JRC се очаква по-добра реколта от пшеница, със среден добив от 5,76 т/ха или 7,4% по-висока от тази през 2016 г. За България добивът вероятно ще бъде по-нисък - 4,56 т/ха.
- Очаква се Китай да засеят между 3-5% по-малко царевица и тя, заедно със соята и вероятно рапицата ще бъдат едни от най-печелившите култури за следващия сезон.
- Европейският парламент препоръчва на ЕК да забрани използването на палмово масло за биогорива до 2020 г., след като стана ясно, че палмовото масло води до 303% повече парникови емисии (за целия цикъл на добиване) в сравнение с фосилния дизел, който заместват.
- Очаква се рекордна с 11% на годишна база, до 65 млн.т реколта от палмово масло, което ще засегне цените на целия маслодаен комплекс, включително и слънчогледовото олио за новата реколта.

Цени България, лв./тон (без ДДС)

	12.2016	01.2017	02.2017	03.2017*	04.2017*
Хлебна пшеница	283,52	289,66	294,35	290	295
Фуражна пшеница	265,95	260,99	264,31	260	265
Ечемик	246,45	247,51	252,83	250	250
Царевица	291,77	293,34	295,13	295	290
Слънчоглед**	675	677	688		

*Прогнозни цени

**Източник на информация за цената на слънчогледа – МЗХ и НСИ

- Липсва информация

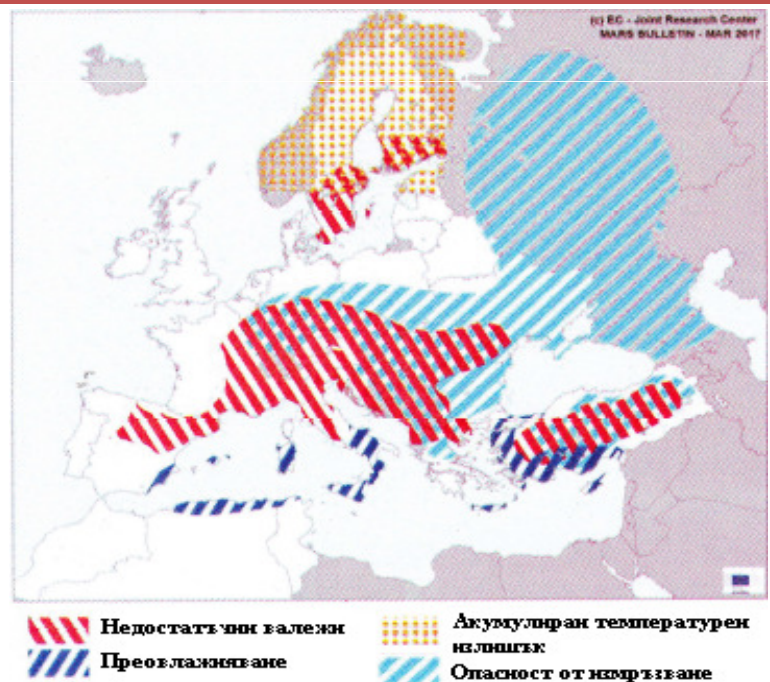
Източник: ЕК

Международна търговия (FOB цени)

	01.2017	02.2017	% изменение годишна база
Пшеница, евро/тон (Мексикански залив)	129,07	138,40	-4%
Ечемик, евро/тон (Цена на място, Канада)	124,34	127,99	+18%
Царевица, евро/тон (Мексикански залив)	150,63	153,03	+8%
Слънчогледово олио, евро/тон (Мексикански залив)	923,48	908,51	-3%

Източник: <http://www.indexmundi.com/commodities/>

Райони с опасност от неблагоприятни климатични явления 1 декември, 2016 – 28 февруари, 2017 г.

Източник: EC Joint Research Centre, MARS Bulletin, March, 2017

<https://ec.europa.eu/jrc/en/mars/bulletins>

Зеленчукопроизводство

Развитие на производството на домати, пипер и краставици в България

- Цените на оранжерийните зеленчуци в България от началото на година са едни от най-високите. При домати се наблюдава такава рязка цикличност на 2-3 години, докато при краставиците достигнатите цени на едро и дребно са сред най-високите въобще.
- България е относително голям производител на краставици в ЕС, като у нас се добиват с около 40% средно повече краставици на човек от населението отколкото в ЕС (6,4 кг/човек срещу 4,6 кг/човек в ЕС). Тази пазарна структура определя по-голямото влияние върху цените от вътрешното предлагане и по-слабите арбитражни възможности на вноса.
- Страните на ЕС са много повече специализирани в отглеждането на домати, като на човек от населението в ЕС се добиват около 32 кг., докато в България през 2015 г., производството възлиза на около 17 кг. Влиянието на външните цени върху ценообразуването в страната е много по-голямо и определящо.
- Изкупните цени и тези на едро и дребно в следващите месеци ще продължат да падат. През 2017 година предвиждаме да има леко увеличение на цените на дребно на годишна база, най-вече при краставиците и пипера и запазване при домати.

Актуални новини за зеленчукопроизводството

- Общата площ на органичното земеделие в цяла Европа достига 12,7 млн.ха (6,2%), а в целия свят 50,9 млн.ха са под биологично производство през 2015 г. Най-голям дял на земя с биологично земеделие в ЕС има в Австрия (21,3%) и Швеция (16,9%). Германия също си поставя за цел в следващите години площта с органично земеделие да достигне 20%.
- Паралелно с биологичното производство, ръст през последните години отбелязват т.нар. Доброволни стандарти за устойчиво земеделие (VSS), като най-известната такава е: "Fairtrade", които обхващат между 25-30 млн.ха.
- Добра идея за България, специално при зеленчуците и плодовете би било създаването на подобен доброволен стандарт, който да обхване производството от малките стопанства и късите вериги и да обедини под една марка продукцията идваща от такива стопанства.
- Електронното пазаруване на храни в САЩ през 2016 г. нараства с 19% в сравнение с 2015 г., като вече 31% от американските потребители използват този канал на пазаруване на храни. Доставка на пресни зеленчуци по домовете в следващите години се очаква да нараства още.
- Индексът на цените на храните в световен мащаб по данни на ФАО в сравнение с тези за периода 2002-2004 г. се повишават от началото на 2017 г. и са 75% по-високи от базовия период. Най-високи са цените на храните между 2011-2014 год., когато са били 2 пъти по-високи от тези 2002-2004 г.

Изкупни цени, лв./тон

	12.2016	01.2017*	02.2017*	03.2017*	04.2017*
Домати	803	1450	1200	1200	1000
Краставици	1438	2500	2450	2200	1850
Пипер	-	-	-	-	-

Източник: НСИ

* - прогнозни данни

Цени на едро, лв./кг.

	12.2016	01.2017	02.2017	03.2017*
Домати - оранжерийни	1,86	2,35	2,09	2,16
Домати - внос	1,52	2,11	1,71	1,62
Краставици - оранжерийни	3,02	3,52	3,45	3,06
Краставици - внос	2,43	2,9	2,89	2,32

ДКСБТ- Седмичен бюлетин на цените с включен ДДС

* - прогнозни данни

Цени на дребно лв./кг.

	12.2016	01.2017	02.2017	03.2017*
Домати	2,3	3,21	2,95	2,56
Краставици	3,75	4,48	4,47	3,81
Чушки (зелени)	2,76	3,95		

Източник: САПИ (седмичен информационен бюлетин)

* - прогнозни данни

Пазарна и маркетинг информация

- Суровата зима през януари 2017 г.- замръзвания, наводнения и сняг доведоха до унищожаване на значителна реколтата от зеленчуци в Европа, което по предварителни разчети възлиза на 60%.
- Цените на едро на близки до нас пазари, като Полша и Украйна на краставици към средата на март, 2017 г. са в диапазона 1,5-1,7 евро/кг. доближаващо се до българските нива, показващо силната свързаност на отделните пазари.
- Цените на домати износ от Испания достигат европейските пазари на цени от 1,4-1,6 евро/кг. в средата на март, докато вносът от Северна Африка е на цени около 1 евро/кг.
- През 2017 год. се очаква цените на домати за консервната промишленост да паднат допълнително в сравнение с 2016 г. и 2015 г. В Северна Италия, цената може да достигне 0,08 евро/кг, докато в Испания – 0,072 евро/кг., а в Португалия – 0,074 евро/кг.
- През март, 2017 г. ЕС прие нов Регламент за официален контрол на храните, който ще замени съществуващия Регламент №882/2004. С новите правила се постига по-голяма интегрираност на системата, засилва се борбата с измамите и нелоялните практики, предвиждат се внезапни проверки за контрол на риска по-цялата верига и ще се засили контролът при внос на храни в ЕС.

Мляко и млечни продукти

Развитие на производството и търговията в България

- Изкупните цени на кравето мляко през февруари, 2017 г. продължават нагоре. Очакваме за март и април задържане на цените. На пазара има две тенденции – от една страна стабилното търсене на качествено мляко, а от друга увеличението на предлагането на мляко.
- Макар да се очаква изкупни цени на млякото, както в ЕС, така и в България да се повишат на годишна база през 2017 г. до 0,58-0,6 лв/л, съществува немалка вероятност към края на година при запазване на стабилното глобално предлагане, отново да паднат.
- Производството на краве мляко през 2017 г. по оценки на САРА може да достигне 1,07 млн.т и 85 хил.т овче мляко, което ще бъде по-високо от 2016 г. и ще расте слабо въпреки очакванията за намаляване на млечното поголовие.

Развитие на млечната верига в света

- Според ЕК комплекс от фактори ще влияят за задържане цената на суровото мляко през годината - предстоящото увеличение на производството (пикът е през месец Май) - доставките на мляко се очаква да се увеличат с 0,6% в ЕС за 2017 г., размерът на млечното стадо в някои страни подсказва увеличение на доставките (Полша +3,6% за януари в сравнение с 2016); увеличението на производството в САЩ и възстановяването в Нова Зеландия; както и натрупаните запаси от сухо мляко в съюза.
- След значителното покачване на цените на млечните продукти в ЕС от миналия септември, през февруари има известно успокоение. Цената на маслото и сирене Чедър остават на същите нива, а на сухото обезмаслено мляко намалява с 6,3% .
- Поевтиняването на еврото в следващите месеци в резултат на лихвената политиката на САЩ, ще способства за по-добра конкурентоспособност на европейските млечни продукти.
- Индексът на цените на млечните продукти в света по данни на ФАО бележи осезаем ръст в последните 5 месеца, като увеличението за този период е около 9%. За сравнение с периода 2002-2004 год., цените през февруари, 2017 год. са 94% по-високи. Основната причина за увеличението е растящото търсене и увеличението на доходите на населението в развиващите се страни, основно Китай и Индия.

Актуална информация

- Във връзка с приложението на Схемата за доброволно намаление на доставеното мляко на европейския пазар, 44 хил. стопанства са одобрени, като намалението възлиза на 852 хил.т. за периода октомври-декември, 2016 г., което е 80% от планираното. България ще участва с 226 стопанства, с 4,6 хил.т. постигнато намаление или средно 21 т./стопанство, при 19 т. средно за ЕС и всеки участник ще получи 0,14 евро/л.

Цени на сурово мляко, лв/100 кг

	12.2016	01.2017	02.2017	03.2017*	04.2017*
България	59,56	60,37	60,85	61,00	61,00
ЕС (13)	57,46	59,22	59,44		

Източник: ЕК, Млечна обсерватория.. * Цените са прогнозни (САРА)

Цена на сухо мляко (обезмаслено), лв/100 кг

	12.2016	01.2017	02.2017	Δ%m-1	Δ%y-1
България					
ЕС (28)	406.81	408.22	377.48	-6,3	+17

Източник: ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Цена на масло, лв/100 кг

	12.2016	01.2017	02.2017	Δ%m-1	Δ%y-1
България	1088	1144	1184	+3.5	+15.5
ЕС (28)	835.14	809.71	805.80	-0.04	+55.47

Източник: ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Цена на кашкавал Витоша/сирене Чедър, лв/100 кг

	12.2016	01.2017	02.2017	Δ%m-1	Δ%y-1
България	1002.00	992.00	982.00	-1.00	-0.8
ЕС (28)	653.25	647.38	643.47	-0.09	+21.85

Източник: ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Δ%m-1 - изменение на цената в сравнение с предходния месец
Δ%y-1 - изменение на цената в сравнение с предходната година

Насоки на политиката и тенденции в търговията

- С промени в наредба 3/2015 се въвеждат минимални количества произведено мляко, за да имат млечните фермите право на подпомагане – 1500 кг. за стопанства в планинските райони и 2000 кг. за животните в останалите райони или за продажби в млечен еквивалент (ако са регистрирани) и са представили доказателства за това. За кравите под селекционен контрол се въвежда минимум от 20 животни за да са допустими за подпомагане. За тях е въведен праг от 4000 кг., с изключение на автохонните породи. Очакваме това да бъде стимул за изсветляване на пазара на сурово краве мляко.
- За фермите в планинските райони е свален прагът за подпомагане на 5 млечни крави, по този начин се уеднаквяват условията за подпомагане с кравите за месо.
- За овцете и козите също се въвеждат минимални прагове за произведеното количество мляко подлежащо на подпомагане, количеството е 70 кг. или съответствието му в млечен еквивалент. За автохонните породи не се прилага. По този начин наредбата стимулира подобряване продуктивността на стадата, респективно селекцията.

Месо

Производство и търговия на месо в България

- Ръст в цените на говеждото се очаква през март и април 2017 г. в сравнение с предходните три месеца. Очакванията са средномесечните цени през март да са около 4,10 лв./кг. кланично тегло, а през април да се повишат до около 4,40 лв./кг. кланично тегло.
- Въпреки наблюдавания ръст през предходните два месеца в България се очаква спад в цените на свинското месо. Прогнозата на САРА е, че те ще се движат около 3550 лв. тон кланично тегло. Това е близо до цените от края на 2016 година.
- Цените на свинското в Европа показват плавен ръст през изминалите месеци, като средната европейска цена в началото на март е с 1 до 3% по-висока в сравнение с предходния месец. Тези цени, средно 155 евро/100 кг за клас S и E са по-високи от същия период за предходната година.
- Цените на пилешкото ще продължат да се движат в диапазона 2600–2750 лв/т., като от публикувани първи официални данни за развитието на птицевъдството в България през 2016 година става ясно, че се наблюдава спад в броя пилета за месо в сравнение с предходните две години (5,29 млн., спрямо 7,28 млн. предходната 2015 година и 6,155 млн. през 2014), но производството расте.
- През 2016 са заклани повече птици за месо, спрямо 2014 и 2015, като е добито над 109 хил. тона месо. Основната част от месото задоволява търсенето на вътрешния пазар, но известни количества се реализират чрез експорт.
- Два месеца преди Великден цените на агнешкото са около 10,80 лв/кг. кланично тегло. Тези цени са далеч от нивата на 2015 година, когато цените през тези месеци достигнаха 13-14 лв/кг. кланично тегло. Вносът на агнета от съседни страни е основна причина за поддържане на цените на тези нива.

Важни събития през март 2017

- Избухна корупционен скандал в Бразилия, свързан с производството и продажбата на червено и бяло месо. Водещи компании оттам са уличени в подкупване на официални лица, неспазване на хигиенни изисквания, продажба на продукти с изтекъл срок на годност и влагани неразрешени суровини. ЕС наложи забрана на вноса на месо, произведено в уличените компании.
- Силен интерес от страна на животновъдите, а и обществото се наблюдава към проблемите при прилагането на Мярка 10 „Агроекология и климат“ от ПРСР 2014–2020. В следващите месеци ще стане ясно дали ще се разреши допускането на нови бенефициенти за участие в мярката, и какви ще са условията това да стане.
- Консумацията на месо в световен мащаб расте и ще продължи в следващите години. В развитите страни се наблюдава обаче тенденция на увеличаване броя на вегетарианците. При тях има търсене на местни заместители, които по вкус напълно възпроизвеждат вкуса на месото и това ще задържа консумацията на месо в тези страни.

Цени, лв./тон кланично тегло

	12.2016	01.2017	02.2017	03.2017*	04.2017*
Говеждо и телешко месо	3398	4025	3990	4100	4400
Свинско месо	3554	3764	3691	3650	3550
Пилешко месо	2760	2739	2678	2750	2750
Агнешко месо	10884	10858	10838	-	-

*Прогнозни цени

- Липсва информация

Източник: ЕК

Пазарна информация. Световно производство и търговия

- Индекса на цените на месото измерван от ФАО показва сериозен спад през 2016 г. в сравнение с базовия период 2002-2004 год. Оказва се, че цените на месото по-слабо се влияят от цените на зърнените култури отколкото млякото и не показват такива колебания, каквито се наблюдават при млечните продукти.
- Растящият износ на свинско месо от ЕС предопределя ориентацията на много от производителите на свинско в съюза към породи с по-сухо месо и по-ниско съдържание на мазнини, предпочитани на азиатските пазари. Това направление е по-малко печелившо за производителите, които обаче трябва да се съобразят с пазарните изисквания.
- Бразилия е основен доставчик за Китай, който заедно с Чили и други страни, забраниха вноса на говеждо и птиче месо. Това може да отвори ниша за страни, като ЕС да повишат своя експорт в региона.
- Намаление в предлагането на световния пазар, заради кризата в Бразилия ще доведе до ръст в световните цени при месото. Предвижданията за известното възстановяване на цените на зърнените и маслодайните култури в световен мащаб допълнително ще оказват натиск върху финансовите резултати на производителите.

Средно количество соя, използвано за производство на 1 кг животинска продукция

Средно количество соя (грама) за производство на 1 кг. месо

Източник: WWF

http://wwf.panda.org/what_we_dof/footprint/agriculture/soy/facts/

